

ต้องจำหน่ายชื่อออกจากทะเบียนบ้าน ... เพราะใช้ชื่อคนอื่นทำบัตรประชาชน !

คดีปกครองที่จะนำมาเล่าสู่กันฟังฉบับนี้ เป็นกรณีของบุคคลที่ยื่นคำร้องขอมีบัตรประจำตัวประชาชน โดยการใช้ชื่อคนอื่น แต่ต่อมานายทะเบียนท้องถิ่นได้มีคำสั่งจำหน่ายชื่อและรายการบุคคลออกจากทะเบียนบ้าน

คดีนี้เกิดจากการที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนต่อเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 (เทศบาลนคร) โดยใช้ชื่อนางสาว ส. ตามหลักฐานทะเบียนบ้านเลขที่ 898 โดยมีเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ให้คำรับรองว่าผู้ยื่นรายการในคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชน คือ นางสาว ส. และรายการที่แจ้งเป็นจริง จึงมีการออกบัตรประจำตัวประชาชนให้กับผู้ฟ้องคดี แต่ต่อมาเจ้าหน้าที่ดังกล่าวได้แจ้งนายทะเบียนท้องถิ่นว่าผู้ฟ้องคดีไม่ใช่ นางสาว ส. จึงขอยกเลิกการให้คำรับรอง

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ซึ่งคณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าผู้ฟ้องคดีดำเนินการทำบัตรประจำตัวประชาชนโดยทุจริต โดยมีนาง อ. ให้การสนับสนุนโดยมอบทะเบียนบ้านและให้ใช้ชื่อ ส. ซึ่งเป็นชื่อของตนเองอีกชื่อหนึ่งเป็นชื่อในบัตรประจำตัวประชาชนได้ นายทะเบียนท้องถิ่นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 จึงจำหน่ายชื่อและรายการบุคคลของผู้ฟ้องคดีออกจากทะเบียนบ้านเลขที่ 1300/3 หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านโดยอ้างบุคคลที่น่าเชื่อถือใหม่ ซึ่งนายทะเบียนท้องถิ่นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ได้ทำการสอบสวนและได้เพิ่มชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านเลขที่ 1300/3 รวมทั้งกำหนดเลขประจำตัวประชาชนให้กับผู้ฟ้องคดี

ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการที่นายทะเบียนท้องถิ่นจำหน่ายชื่อและรายการบุคคลของตนออกจากทะเบียนบ้าน เป็นการกระทำละเมิดต่อตน จึงนำคดีมาฟ้องเพื่อขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ชดใช้ค่าเสียหาย และอ้างว่าเจ้าหน้าที่เรียกรับทรัพย์สินเพื่อให้คำรับรองในการขอมีบัตรประจำตัวประชาชน การยกเลิกคำรับรองทำให้ตนได้รับความเสียหาย

นายทะเบียนท้องถิ่นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 สามารถจำหน่ายชื่อและรายการบุคคลของผู้ฟ้องคดีออกจากทะเบียนบ้านหรือไม่ ? โดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 มาตรา 10 วรรคสาม ได้กำหนดให้นายทะเบียนมีอำนาจจำหน่ายรายการทะเบียน เพิกถอนหลักฐานทะเบียน และดำเนินการแก้ไขข้อความรายการทะเบียนให้ถูกต้อง หากปรากฏหลักฐานเชื่อได้ว่าการแจ้ง การรับแจ้ง หรือการลงรายการเพื่อจัดทำหลักฐานทะเบียนต่างๆ ได้ดำเนินการไปโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือโดยมีรายการข้อความผิดจากความเป็นจริง

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีทำบัตรประจำตัวประชาชนโดยใช้ชื่อนาง อ. หรือนางสาว ส. โดยทุจริต และนาง อ. ได้ให้การต่อคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงว่าตนเองมีชื่อในทะเบียนบ้าน 2 ชื่อตามที่ปรากฏ และภายหลังแต่งงานได้ใช้ชื่อ อ. เรื่อยมา โดยตนทราบว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน จึงแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าตนมีอีกชื่อหนึ่งที่มิได้ใช้ ผู้ฟ้องคดีจึงให้นาง อ. นำทะเบียนบ้านมาให้และนำไปดำเนินการทำบัตรประจำตัวประชาชน เมื่อไม่ปรากฏว่านาง อ. มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ฟ้องคดีมาก่อน อีกทั้งผู้ฟ้องคดีได้ให้การต่อนิติกรที่ทำการปกครองว่าเจ้าหน้าที่ (ผู้รับรอง) ได้เรียกผู้ที่ทำงานอยู่เทศบาลมาสอนผู้ฟ้องคดีว่าเมื่อไปทำบัตร ต้องตอบให้ได้ว่าบิดามารดาชื่ออะไร โดยให้พูดตามรายละเอียดตามที่ได้เตรียมไว้ให้

เมื่อรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีไม่ใช่ นางสาว ส. เนื่องจากนางสาว ส. มีชื่อตามทะเบียนบ้าน 2 ชื่อ โดยมีอีกชื่อว่านางสาว อ. อยู่ในทะเบียนบ้านซึ่งเป็นรายการบุคคลที่ถูกต้องตามกฎหมาย ส่วนรายการบุคคลของนางสาว ส. เป็นรายการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและผู้ฟ้องคดีได้นำมาอ้างเป็นชื่อของตนดังกล่าว จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้อ้างตนเป็นบุคคลอื่นเพื่อยื่นคำขอทำบัตรประจำตัวประชาชน

การที่นายทะเบียนท้องถิ่นได้ดำเนินการจำหน่ายชื่อและรายการบุคคลผู้ฟ้องคดีออกจากทะเบียนบ้าน จึงเป็นการกระทำตามอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 10 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 โดยชอบด้วยกฎหมายแล้วและมีได้เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี

ส่วนการที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเจ้าหน้าที่เรียกทรัพย์สินเพื่อให้คำรับรองและต่อมาได้ขอยกเลิกคำรับรองนั้น กรณีจะเป็นไปตามที่กล่าวอ้างหรือไม่ ก็เป็นเรื่องพิพาทระหว่างผู้ฟ้องคดีกับเจ้าหน้าที่เป็นการส่วนตัว จึงไม่อาจอ้างเป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ได้ (คำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 437/2556)

คดีนี้ไม่ใช่แต่เพียงจะเป็นอุทธรณ์ที่ดีสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานทะเบียนราษฎรเท่านั้น หากแต่ยังเป็นบรรทัดฐานการปฏิบัติราชการที่ดีสำหรับหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นๆ ที่จะต้องใช้ความระมัดระวังในการตรวจสอบเอกสารหลักฐานต่างๆ ให้ปรากฏข้อเท็จจริงที่ชัดเจนก่อนที่จะใช้อำนาจกระทำการใดๆ ในทางปกครอง ถึงแม้จะมีอำนาจในการเพิกถอนการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือที่ผิดพลาดคลาดเคลื่อนได้ก็ตาม นอกจากนั้น ยังเป็นอุทธรณ์ที่ดีสำหรับบุคคลผู้ยื่นคำร้องขอต่อหน่วยงานว่าหากตนมีส่วนร่วมในการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่สุจริตก็จะไม่ได้รับความคุ้มครองด้วย ... ครับ !

นายปกครอง